

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ: ПРОФЕСІЙНИЙ ТА ОСОБИСТІСНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГІЧНИХ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Гаран Ірина Валеріївна

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»
м. Одеса, Україна

ТРУДНОЩІ ПРИЙНЯТТЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УПРАВЛІНСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Ключові слова: штучний інтелект, керівники освітніх закладів, управлінська діяльність, психологічні бар'єри, заклади середньої освіти.

Актуальність теми зумовлена кардинальними змінами у сфері освіти, які диктують необхідність осмислення штучного інтелекту не лише як інструменту, а й як потенційного виклику для професійної сталості управлінця. Сучасні дослідження підтверджують, що впровадження інноваційних технологій в освітніх організаціях супроводжується значними психологічними бар'єрами, особливо серед управлінського складу [1].

Базуючись на семінарах, проведених для керівників закладів середньої освіти, було встановлено ряд характерних реакцій та бар'єрів. Переважна частина керівників демонструє настороженість, часто знецінюючи доцільність освоєння інструментів ШІ через побоювання нерелевантності чи непрактичності результату. Цей феномен підтверджується дослідженнями, які свідчать про те, що «психологічні бар'єри впровадження інноваційних технологій часто пов'язані з недостатньою інформованістю та страхом втрати контролю» [2].

Формується думка, що використання ШІ – це скоріше мода, ніж фундаментальна зміна у підходах до управління. Така позиція відображає глибше психологічне явище опору змінам, коли керівники намагаються зберегти звичні моделі прийняття рішень та управлінської практики. Особливо гостро це проявляється у вікових групах керівників, які мають тривалий досвід традиційного управління і не бачать необхідності в технологічних нововведеннях.

Явище ліні чи відмова спробувати розібратися пов'язується зі страхом невідомого та небажанням витратити час на додаткове навчання. Під час семінарів неодноразово лунали фрази типу «Надто складно і потрібно розбиратись», що свідчить про відчуття інформаційного перевантаження та браку часових ресурсів. Цей аспект ускладнюється тим, що керівники закладів освіти і так мають

значне навантаження, пов'язане з адміністративною діяльністю, звітністю та поточними управлінськими завданнями.

Проблемою стала і відсутність розуміння сценаріїв застосування: керівники часто не можуть визначити, у яких саме ситуаціях ШІ стане корисним для їхньої діяльності. Це пояснюється тим, що більшість презентацій та інформаційних матеріалів про ШІ зосереджуються на загальних можливостях, а не на конкретних управлінських кейсах у сфері освіти. Керівники потребують чіткого розуміння того, як саме ці технології можуть полегшити їхню щоденну роботу.

Особливе занепокоєння викликає академічна доброчесність: існує побоювання, що учні використовуватимуть інструменти ШІ для автоматичного написання відповідей, минаючи процес мислення. Цей страх має під собою реальні підстави, оскільки керівники відповідають за якість освіти у своїх закладах і побоюються, що масове використання ШІ може негативно вплинути на розвиток критичного мислення учнів [3].

Додатковим фактором стає страх нерозуміння технологічних процесів та побоювання щодо безпеки даних. Багато керівників висловлювали пряме занепокоєння тим, що «невідомо куди йде інформація», яку вони вводять у системи ШІ. Це відображає загальну недовіру до цифрових технологій та потребу у прозорості їх функціонування.

Втім, серія майстер-класів дозволила переконатись у динаміці зміни сприйняття – вже після практичної демонстрації понад третина присутніх активно випробовували запропоновані сервіси (Preplexity, ChatGPT, Gemini, Notion, TwinMind). Цей показник свідчить про те, що початкова недовіра може бути подолана через безпосередній практичний досвід.

Після одного практичного семінару 40% спробували зареєструватись у наданих сервісах та спробувати взаємодіяти, що демонструє суттєву зміну ставлення від скептицизму до активної зацікавленості. Особливо важливим виявилось те, що керівники різних вікових груп та різних типів закладів (як загальноосвітніх шкіл, так і позашкільних установ) показували схожу динаміку позитивних змін у сприйнятті технологій.

Була помічена тенденція що після 2-3 запитів керівники залишались задоволені результатами, але стикнувшись далі з неправильно складеним запитом і не релевантною відповіддю, відклали використання на потім. Це вказує на критичну важливість початкового досвіду взаємодії з ШІ – позитивні перші спроби формують довіру, тоді як негативні можуть надовго відштовхнути від технології.

Помічена була також відсутність розуміння практичних сценаріїв для використання ШІ та розуміння в яких саме конкретних ситуаціях може

використовуватись та допомогти ШІ у щоденній управлінській роботі. Керівники потребували конкретних прикладів: як скласти звіт, підготувати презентацію для педради, проаналізувати статистику успішності, організувати планування заходів тощо.

Рекомендації щодо покращення написання запитів та демонстрація різних сценаріїв призвела до покращених результатів взаємодії з ШІ. Тобто людям потрібно додатково надавати практичні рекомендації, інструменти, проводити практичні семінари, надавати роз'яснювальну інформацію та реальні релевантні приклади управлінської діяльності.

Важливо забезпечити регулярну практику семінарів і тренінгів, орієнтованих не тільки на технічні аспекти, але й на психологічну підготовку до змін. Потрібне також залучення інструментів для покращення якості запитів до ШІ – створення методичних посібників з конкретними прикладами та шаблонами для типових управлінських завдань [4].

Необхідний методичний супровід із урахуванням можливих академічних ризиків, включно з розробкою політики використання ШІ у навчальному процесі та формуванням етичних стандартів його застосування як для педагогів, так і для учнів.

Важливим елементом стає створення професійних спільнот керівників, які обмінюються досвідом успішного використання ШІ, діляться викликами та рішеннями, формують культуру відкритості до інновацій [5].

Психологічний спротив у керівників освітніх закладів щодо інтеграції ШІ пов'язаний із низкою бар'єрів, які можуть бути подолані лише за умови системного підходу до просвіти, практики і переосмислення функції управлінця у новому освітньому просторі. Досвід показує, що правильно організовані практичні семінари з методичним супроводом здатні кардинально змінити ставлення керівників до технологій штучного інтелекту та сформувані мотивацію до їх активного використання в управлінській діяльності [2; 4].

Список використаних джерел

1. Кияшко С. Практика підготовки керівників закладів освіти до застосування систем штучного інтелекту в професійній діяльності. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки»*. 2025. № 2. С. 177–184. DOI: <https://doi.org/10.31651/2524-2660-2025-2-177-184>.
2. Ніколюк О. В., Савченко Т. В., Родіна О. В. Проблеми та переваги штучного інтелекту як ефективного інституту для розбудови управлінських рішень в публічному управлінні. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2023. Т. 34, № 3. С. 124–130. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2023.3/19>.
3. Дашко І.М., Никончук Г.В. Вплив штучного інтелекту на процеси прийняття управлінських рішень. *Економічний простір*. 2025. № 204. С. 82–88. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.204.82-88>.
4. Штучний інтелект у сучасній освіті: перспективи, виклики та ризики.

Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. 2024. №2.
URL: <https://lnk.ua/k4kjW88NL>.

5. Проблеми та перспективи впровадження штучного інтелекту в освітній діяльності.
Науковий журнал ДонНУ. 2024. №3. URL : <https://jpasmd.donnu.edu.ua/article/view/16696>.

Науковий керівник: Муковіз О. П., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та освітнього менеджменту КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради».

Iryna Haran

Master Student

Odessa Regional Academy of In-Service Education

Odesa, Ukraine

DIFFICULTIES IN ACCEPTING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE MANAGEMENT ACTIVITIES OF HEADS OF GENERAL SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS

Keywords: artificial intelligence, educational institution administrators, management activities, psychological barriers, secondary education institutions.

Гаран Олександр Володимирович

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня

КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

м. Одеса, Україна

ІНФОРМАЦІЙНО-ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВЧИТЕЛІВ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: ПРОБЛЕМАТИКА ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ

Ключові слова: інформаційно-цифрова компетентність, професійний розвиток, вчитель, цифровізація, неперервна освіта.

Сучасна освітня реальність характеризується стрімким розвитком цифрових технологій, що суттєво впливає на професійну діяльність педагогічних працівників. Вчителі сьогодні стикаються з необхідністю постійного оновлення своїх знань та навичок у сфері інформаційно-цифрових технологій, що створює додаткові виклики для їхнього професійного розвитку. Інформаційно-цифрова компетентність (ІЦК) стає не просто бажаною характеристикою сучасного педагога, а необхідною умовою його професійної діяльності в умовах цифрової трансформації освіти [3, с. 10].

Основною проблемою є надзвичайна швидкість змін у цифровому середовищі. Якщо раніше освітні технології змінювались протягом десятиліть,